

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Az anyanyelv joga a városházán

A városi közigazgatási bizottság tegnapi ülésén első ízben történt meg a román impéum óta, hogy a magyar nyelven nem lehetett beszélni a városházán. Eddig még nem ismerte ezt meg senki, mert hiszen ezidőig az anyanyelv joga mindenkinél, hogy a városi képviselőtestületekben, vagy azok bizottságaiban anyanyelvén beszéljen. Tegnap azonban dr. Regman Miklós prefektus dr. József anyanyelvű beszédétől elszakította azzal, hogy csak az állam nyelvével szabad beszélni és a magyar nyelvű felszólalást meg nem engedheti.

Az eddig érvényes törvények szerint mindenki beszélhet anyanyelvén Nagyvárad városházán. A kormányzótanács még 1919-es életheleltette az 1868. évi nemzetiségi törvényt azzal a módosítással, hogy ahol a törvényben ez a szó van: magyar, ott: román értendő. Az 1868. évi nemzetiségi törvény félreérthetetlenül megengedi a közigazgatásban az anyanyelv használatát. De törvényben van ma is a régi magyar törvényhatósági törvény, amely szintén jogot ad arra, hogy a nemzetiségek — ma: kisebbségek — anyanyelvüket használják, minthogy a régi Magyarország idején nem egy román beszéd hangzott el Krassó-Szörény-, Arad-, Hunyadvármegyék közgyűlésein; Nagyszeben, Medgyes, Brassó, Segesvár közigazgatása pedig az egész vonalon nemet mondott.

Ma tehát, míg az új közigazgatási törvény életbe nem lép, elvitathatatlanan legális joga mindenkinél, hogy az anyanyelvén tárgyaljon. De már az új közigazgatási törvény egyik paragrafusa is jelzi, hogy maga a liberális törvényhozás is providenciál arra, hogy egyes kisebbségtelek területén a kisebbségek nyelvén is fogadják a közigazgatást. Az új törvény 398. cikke szó szerint ezt mondja: „A legfőbb közigazgatási tanács fogja meghatározni, hogy mikor szükséges, hogy a lakosság és a helyi közigazgatás közötti viszony megkönnyítése végett a kisebbség nyelve is használtassék”. Ez a szakasz világosan bizonyítja, hogy a kormányzatnak sem kategorikus elve, hogy kizárólag román nyelven kell közigazgatni, a kormányzat is meg akarja könnyíteni az érintkezést a román nyelvű hatóságok és a magyar, vagy német anyanyelvű publikum között és természetesen ez a megkönnyítés elsősorban szükséges a szóbeli ténykedéseknél, tehát az üléseken és tanácskozásokon. Már pedig az egy percig sem lehet kétséges, hogy Nagyvárad ama városok közé tartozik, ahol a legfelsőbb közigazgatási bizottság ennek megengedését szükségesnek fogja látni.

Nem lehet azonban vitás, hogy ebben a percben még a régi erdélyi törvények vannak érvényben, ma tehát még nem is csupán politikai, vagy kormányzati elv, hanem a törvényes jog tiszteléseben tartásának kérdése, hogy az anyanyelvén tartott felszólalások elhangzásának a városházán akadályt szabni nem lehet. És nem lehet vitás az sem, hogy ezek a törvények valóban érvényben vannak, mert hiszen maga a közigazgatási

bizottság is a régi erdélyi törvények alapján ül össze, hiszen a régi kódexek ezt az intézményt nem ismerik. Nem lehet nézetünk szerint csupán az egyik törvényt alkalmazni, de a másikat nem, mert a konzervencia azt követelné, hogy többé a közigazgatási bizottságot sem lenne szabad összehívni.

De van ennek a kérdésnek még egy delikát oldala is. Azok a magyar anyanyelvű urak, akik a közérdek szolgálatában a városházi bizottsági üléseken megjelennek egyenesen a román hatóságok invitálására mennek oda. Nem választotta meg őket senki, nem jelentkeztek önmaguk, hanem az egykori prefektus nevezte őket ki azért, hogy tudásukkal és tapasztalatukkal hozzájáruljanak a város ügyeinek intézéséhez. Kinevezték őket abban a tudatban, hogy ezek magyar anyanyelvű független polgárok, akik nem kötelezhetők az államnyelv elcsajátítására, bármennyire üdvös és kívánatos is, hogy minden polgár ismerje az állam nyelvét. Amikor tehát megtagadják tőlük azt a jogot, hogy anyanyelvükön szólaljanak fel, ez annyit jelent, mint a nekik küldött vendégterítő meghívás visszavonása, amelyet éppoly készséggel kell tudomásul venniük, mint amilyen önzetlen készséggel annak idején ezt a meghívást elfogadták. Akkor loyaltásnak, a román közigazgatásba való bekapcsolódás elismerésének és hajlandóságának tekintették, ha valaki ezt a kinevezést elfogadta, épp ilyen loyaltás követeli meg most, hogy a prefektus intencióit respektálva, e megbízás gyakorlásától a jövőben visszavonuljanak.

Az anyanyelv használatának kérdése nem olyan egyszerű a gyakorlatban. Valaki megtanulhatott komoly iparkodással és jóakarattal hat év óta románul, de ez még nem jelenti azt, hogy románul szónoki beszédekét is tartson. Ha el is tekintene valaki az anyanyelv-használat jogához való ragaszkodásától, akkor is igényt tarthat ahoz, hogy anyanyelvén beszéljen, abból a praktikus motívumból, hogy érveit azzal a precizitással fejtsék ki, amire csak egy tökéletesen ismert és beszélt nyelven képes. Azért, hogy románul szívós akarással megtanul valaki, még nem jelenti azt, hogy szónoki hatásban, céljainak elérésére való törekvéseben most már inferioritásban maradjon azokkal szemben, akik viszont román anyanyelvükön minden nüans kifejtésére készen állanak.

A gyakorlati élet győzedelmeskedik az elveken és a paragrafusokon. A cél: a tárgyi igazság felderítése valamely vita során. És azért történt már meg szababizottsági üléseken, hogy Nagyváradon a prefektus, egy régi képviselő és egyben bizottsági tag és a kisebbségi polgárok nemetül is beszéltek, csak hogy egymást mennél jobban meggyőzzék és a szónokan fekvő problémára mennek erősebb fényt derítsenek. Pedig német nyelvű kisebbség nincs Nagyváradon és így a német nyelv használata igazán groteszk. De a szükség sok mindent megmagyaráz és a román nyelv presztízsén és méltóságán ezzel csorba nem esett.

A prefektus kijelentette, hogy már azért sem engedheti meg a magyar felszólalást, mert a közigazgatási bizottság több tagja nem tud magyarul. Ez a körülmény azonban legfeljebb azokra lehet káros, akik magyarul felszólalnak és így beszédük a bizottság néhány tagjánál hatástalanul marad. De senkit sem lehet elűzni anyanyelvének használatától azért, mert vannak, akik ezt a nyelvet nem értik meg. Ilyen fellogás mellett a kisebbségi nyelv használatára soha sehol sem kerülhet. Mindig fog akadni olyan nagyváradai bizottság, amelynek egy-két tagja magyarul nem ért. Az anyanyelv használata nem a politesse, nem az érzékenység kérdése, hanem a törvényekben és nemzetközi szerződéseken beikarálódott jog. Különben e téren abban a szerencsében részesülünk, hogy a prefektus tud jól magyarul és azzal a nyereséggel szemben, hogy ő megért bennünket, lemondunk arról az előnyről, hogy a bizottság valamennyi regábeli tagja szószerint tudomásul vegye a magyar nyelvű szónokok mondanait.

A tegnapi incidens nagyon leverő impressziót gyakorolt Nagyvárad kisebbségi közvéleményére. Csodálatosképpen olyan hamar hirt futott a magyar nyelv körül leperdült jelenetnek városszerte, mint valami eleven rendőri szenzációnak, vagy súlyos politikai fordulathoz. A közönség szinte ösztönyszerűleg appreciálta, hogy itt nem üres nemzeti sallangról, nem politikai okvetetlenkedésről, hanem létkérdésről van szó. Az anyanyelvnek mint felbecsülhetetlen értéknek megtartása, vagy elvesztése: így jelenik meg tudatunkban a pár percnél incidens jelentősége. Felmerül a kérdés: milyen szerep fog várni az új törvény alapján megalkuló városi tanácsra, ha abban a kisebbségek magyarul nem beszélhetnek mindaddig, amíg a legfelsőbb közigazgatási bizottság meg nem engedi és ez a bizottság valószínűleg nem is fogja addig megengedni, míg innen alulról erre javaslatot nem tesznek neki. A tisztára magyar anyanyelvű tagok örök hallgatásra lesznek kárhoztatva és akik úgy ahogy tudnak románul, mint fogatkozás nyelvtudású tagok, szánalmas dadogásban merithetik ki tevékenységüket. És felmerül a kérdés: mi reménységet nyújt akkor az a gondolat, amely a közszé választások alkalmával a román társadalommal való békés megegyezés — magyarul: lepaktálás — felé evez? A magyar kisebbséget a közigazgatási bizottság üléseinek mai incidense egyenesen az ellenzéki román pártok felé sodorja, mert a magyar társadalom nem talál semmi kilitást maga előtt, hogy az uralkodó párttal körítve elérje azt a szerepet, amelyet mint jelentékeny kisebbség is játszhat az ujonnan szervezett municipális életben, míg ellenben az ellenzéki román pártokkal való választási együttműködés legalább segítő társakat szerez a kisebbségnek arra, hogy az új városi tanácsban sikeresen tegyen kísérletet anyanyelvének érvényesítésére.

Mindezek azt a hitet keltik bennünk, hogy dr. Regman Miklós prefektus revízió alá fogja venni fellogását, amellyel tegnap

dr Moskovits József beszédének elmondását meggátolta, mert az érvényes jog respektálása mellett a pártpolitikai opportunitás sem

teszi ajánlatossá — különösen választások előtt, — az anyanyelv joga körül való nézet-elérés kiélezését.

Dr Moskovits József nem mondhatta el beszédét magyarul a közigazgatási bizottságban

A városi közigazgatási bizottság csütörtök délelőtt tartotta meg rendes havi ülését. A bizottság tisztviselői tagjain kívül mindössze csak dr Munteanu Stefan és dr Moskovits József jelentek meg az ülésen, amelyet déli 12 órakor nyitott meg dr Regman Miklós prefektus.

— Uram, — mondotta, — amikor mint Nagyvárad város prefektusa itt megjelenem, szükségét érzem annak, hogy biztosítsam önöket teljes segítségemről és szerető támogatásomról abban a munkában, amelyet mint a bizottság tagjai végeznek. Engem csak egy gondolat lelkesít: a munka. Minden vágyam az, hogy önök is átérezzék azt a szeretetet, amely engem vezet. Ez kapcsoljon össze bennünket, hogy a bizottság céljaiért dolgozhassunk. Kérem az önök segítségét is.

Catana rendőrprefektus a bizottság tagjai nevében üdvözlö a prefektust és óhajtja, hogy azt a szép programot, amelyet maga elé tűzött, beteljesíthesse. Ebben a munkájában biztosította a prefektust a tagok segítségéről. Ha voltak eddig bajok, azoknak eredője az a viszony is volt, amely a tisztviselők és a felettesek között fennállott. A prefektus úr elhangzott szavai biztosítanak bennünket arról, hogy a jövőben ez a helyzet is megváltozik.

Ezután dr Moskovits József emelkedik szólásra. Magyar nyelven kezdi meg beszédét:

— A magam és a kisebbségek nevében üdvözlöm önt, prefektus úr. De előbb engedtessek meg nekem, hogy búcsút mondjak dr Popovici Miklós volt prefektusnak, akit a betegsége még most is az ágyhoz köt...

Dr Moskovits József beszédét itt dr Regman prefektus félbeszakította és román nyelven a következőket mondta:

— Engedjen meg nekem Moskovits bizottsági tag úr, én meg vagyok

győződve az ön teljes jóakaratról és loyaltásáról, de arra kell kérnem, hogy román nyelven beszéljen, mert nem engedhetem meg, hogy itt más nyelven beszélhesse, mint az állam nyelven.

Dr Moskovits: Kérem prefektus úr, én a bizottság ülésein

eddig is magyar nyelven beszéltem és még eddig egyetlen ciniklő prefektus sem vonta meg tőlem azt a jogot, amelyet külföldben a második számú decret-lega és az új közigazgatási törvény is biztosít nekünk.

Nagyon sajnálom, de még nem tudtam úgy elkajáritani az államnyelvet, hogy azt itt használhassam és ezért

ha magyarul nem beszélhetek, a legnagyobb sajnálatomra, nem vehetek részt a bizottság ülésein.

Dr Regman Miklós prefektus: Én kijelenthetem, hogy a kisebbségek jogait respektálom és megbecsülöm. Azon vagyok, hogy a kisebbségek nyelvüket szabadon kultiválhassák a törvény határain belül. De egy közigazgatási bizottsági ülésen, ahol sok tag van, akik nem értik a kisebbségek nyelvét, ezekért sem engedhetem meg, hogy más nyelvet használjanak, mint az államét. Kérem, erre ön is legyen tekintettel. Ha az új közigazgatási törvény életbelép, akkor én annak minden betűjét tiszteletben fogom tartani. Nagyon sajnálom, hogy közöttem és Moskovits úr között már az első ülésen ilyen nézeteltérés támadt, mert ismerem azt az értékes munkát, amelyet ön kifejtett, de kérem, legyen tekintettel az én álláspontomra.

A prefektus szavai után dr Moskovits József felállt a helyéről és elhagyta az üléstermet.

illetékes hatóságoknál. A MÚV. PART. IFJ.-nak választott elnöke, titkára és tisztikara van. Tagjai sorába való felvételénél, hiszük, nem disztungál az elnökség a Nemzeti Kaszinó, sőt a konstantinápolyi Jockey Klub mértékével sem. A MÚV. PART. IFJ.-nak 15—20 tagja van, Válogatott gazkonyi legények. Lelkükben valóban nem a szimulvészet iránti nemes rajongást ápolják. Közös és egyéni célokra szövözött sherlockholmesi egyesülés ez, amelyben ténferegő inasgyerekek, fiatal billárdgolyó-elosztók kevésbé megbízható magánalkalmazottak foglalnak helyet s még mutatóba se akad közöttük igazi diák.

Ez a társaság urálja a diákhelyet a szezon folyamán. Az elnök és a magasabb tisztikar év elején lejelentkezik a színésznőknél. Amelyiktől a legédesebb mosolyt, a legbiztatóbb szavakat, a legjobb uzsonnát kapták, az lesz pártfogója a művészhedve ifjúság által. Az kapja az operett-pirouettek után a hangos és szellemes közbekiáltást:

— Csak a Böske! Egyedül a Pirokha!

Az ellenfelek:

— No, már éppen elég volt! Kimehet! Sohse jöjjön vissza!

Es más csudajó aperszút, melyben az ifj igen találékonyság.

Állandó kocsi a primadonnának

Ezt a kevésbé szimpatikus szervezetet elnek Agházy Melinda találta ki Nagyváradon. A második klakk szervező primadonna magyike Erdély legjobbszerű primadonnának. A leédesebb azonban kétségtelenül a szubrett volt.

A szubretnek akkor nem ment valami fény sen és pisze orrocskaja volt az egyetlen érté amit magának mondhatott. Ennek a szubretnek állandó fogatot tartott az akkori MÚV. PART. IFJ. egy tiszteletbeli elnöke egy vörös szizsidó fiú, aki a tandíját fizette rá a Művészeti A villanyszámát is a gyerekek fizették és amik egyszer konfliktus tört ki valami oknál fogva szubrettmama és a rajongó ifjúság között, a vagias fiatalok egyenkint kerestek fel minden szesztőt, hogy írja meg az imádott hölgy visdolgait. Am a nyomdáfestéket nem bírták el események, hol oly sok, hol oly kevés volt, ami drága kis szubrett viselt.

Az elmúlt szezon története

Amig azonban egy-két gavallevonás nem v letagadható a multban a művészetpartolástól nyulalankodó ifjúságtól, az elmúlt évben a színznívóval a MÚV. PART. IFJ. nívója is mértéktenul alábbhagyott. Lehet, hogy az is oka volt hanyatlásnak, hogy lehetőleg minden művészni kezett beszerezni magának egy klakot. Bizony elmúlt szezonban szükség volt nem egyszdoppingolni a közönség „spontán tetszésnyilvánítását.”

Betegh Bélynek is volt egy darabig ily klakkja. Hangsúlyozzuk, hogy neki is, hiszen csu jöhíszeműségéből azt hihette, hogy e nélkül ne lehet színésznek Nagyváradon. A „Betegeth-párt” e darabig jól viselkedett, az elnökség tiszteletét ténha nála, a tagok pedig távolból tisztelték. Azt ezt a kétségbevonat meg ismételt felledezett hetségű színésznőt, akinek tökéletes szinpadí figuráját senki sem tagadhatta, ekezedték támadni. Ettől a párt „elnöksége” verszemet kapott és ne elégedett meg a méla tisztelettel. Megakarták sok oldalról bántott kis színésznőt zsarolni. BeteBély kidobta őket...

A tanulás kettő

Először az, hogy ne szervezzenek a színésnők klakot. Sem egyik, sem másik. Amelyik ne bizik a tehetségében, ne bizzon a saját lovagiaságában se, hogy az a jövőben el fogja hallgatnemely privátértékű tombolás titkát.

Másodszor, de elsősorban: vagy ki kell telpiteni a diákhelyet, vagy csak az kapjon belép jegyet a diákhelyre, aki igazolni tudja, hogy iskolatanuló, Gyülelész, hangulatromboló, goromba megjegyzéseikkel előadást zavaró társaságra nincs szűse sem a publikumnak, sem a szinigazgatónak.

Ne legyen erre a hadra szüksége a Művésnőnek sem. (bárd)

Prémkele cipőfényesítéshez legjűkelelesebb

Ha bármit akar eladni

akár porcellánt, képet, bu-tort, szőnyeget, kézimunkát vagy ékszert stb.

vigye el a Dorotheumba,

Str. Episcop. Giorgeriu 12.

Ha feldobják tojás...

Néhány héttel ezelőtt két éretlen suhanc tojást dobott fel egy délutáni előadás alkalmával a nagyvárad szinpadra. A szinpadon akkor Betegh Bébi és Kertész Mancsi adtak elő egy duót s hogy kinek szólott, kinek nem a stancilibe csomagolt tojás, több, azóta elhangzott szangvinikus nyilatkozat, diplomatikusan hírlapi cikk dacára sem lehet száz százalékos igazsággal eldönteni.

Nem is fontos ez a körülmény nekünk, tudjuk: ha feldobják tojás. De nézzük, mi lesz belőle, ha leesik és apai szőszban, hírlapi mártásban szétmázgálják a ma már inkább és többször fényvilágot, mint a nagyvilágot jelentő deszkákon. A primadonnák túllszoknyácskába azonban mégse lehet ezt a gusz-tustalan dolgot beletűrlni. Végére a közönségről is szó van s arról a maradék illuzióról, amely még teng-leng a tulfutótnak csöppet sem mondható nézőtéri szízekben.

A tojás csakugyan leesett. A két éretlen suhanc, akiknek a nyaka abban a pillanatban jól-megemérendelt találkozást kellett volna hogy rendezzen az éber rendő kemény markával, lényegében mégse a színésznőket dobálta meg, hanem a rendszeren ejtett foltot. A színésznők klakkrendszerén, amely végül is az augusztusi hóben egy záptojás idealizálatlan és rossz illatu alakjában virágozott ki.

Ez a színházi klakkrendszer megérett arra, hogy a nagy publikum végül is tisztán belesson az erőszakolt sikerek titkába és arra, hogy a rend-örög felismerje félreismerhetetlen kötelességét a színházi zajongók, közbekiáltók és kórtaps rendező csibészekkel szemben.

Mi az a MÚV. PART. IFJ?

A MÚV. PART. IFJ., vagyis a Művészet Partololó Ifjúság egy rendes szervezet a nagyvárad szin-házánál, amely nem jelentette be „alapszabályait” az

Atlantic- és Apolló mozgók

6 1/4 és 9 1/4 órákor

6 1/4 és 9 1/4 órákor

Ma utoljára

Utazás a föld körül 18 nap alatt

II. rész.

Varjassy Lajos dr Nagyváradon

Tegnap egy nagy kék zománcozású autó jött végig a fő-utca forró aszfaltján. Az autó a Pace-szálloda előtt állott meg és kiszállott belőle egy magas, elegáns ur. A bukaresti autó usa nem volt más, mint dr Varjassy Lajos, a kormánybiztos és az aradi kormány kereskedelmi minisztere. Varjassy Lajost Gedeon Imre kísérte, aki a négy esztendővel ezelőtt megjelent Bukaresti Hírlap című első fővárosi magyar lapvállalatnak volt az igazgatója.

A rezsimváltás után dr Varjassy Lajos, a kiváló képességű és tudású író, a román politikai körökben is értékelni tudnak. Bukarestben telepedett meg. A román nyelvű színhetek alatt sájtította el és csakhamar olyan ismerték, mint aki az Averescu-kormány feljainál befolyással bírt. Ő volt az legelőször, aki a román-magyar közeli Budapestben propagálta és Goga Octavian segítségével csakhamar megalapította és finanszírozta a Bukaresti Hírlapot. Az Averescu-kormány elmozdása után Varjassy ügyvédi irodát nyitott, amelynek csakhamar nagy híre lett. Különösen az aradiak keresték fel a Str. Fortunei 3 bis alatti irodában lévő irodát, mert a kisembereknek csak ingyenes jogsegélyt nyújtott, de anyagi segélyt is kaptak tőle azok, akik hozzátartoztak.

Varjassy Lajos munkatársunknak politikai nyilatkozatot nem akart adni.

— Évek óta nem politizálok, — mondotta, — csak ügyvéd vagyok és most is ügyfeleimet keresem fel. Az autómom végig utazom Erdélyt felkeresem mindazokat, aiktől irodámnak megbízása van. Azt hiszem, hogy ez a körut még két hétig eltart, ezután természetesen visszautazom Bukarestbe.

Gedeon Imre, aki Varjassy mellett titkári endőket lát el, már közlekedőbb. Elmondja, hogy Varjassynak nagy tervei vannak, mert igyálva látta azt a politikát, amelyet ő négy esztendővel ezelőtt megkezdett. Rövid időn belül megakarják indítani Bukarestben a Bukaresti Hírlapot, amely bátor hangú védelmezője lesz az erdélyi magyarság érdekeinek az ország centrumában. Az új lap alapítási munkálatai már meglehetősen előrehaladtak. Dr Varjassy Lajos és Gedeon csütörtök délelben már tovább utaztak Arad felé.

Összeírják a rekvirálható lakásokat

Regman Miklós prefektus nyilatkozata

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén most már hivatalos fórum előtt is, ismételt szavár tették a lakásrekvirálás körüli rendelkezéseket.

Athanáziu ügyész a következőket mondta:

— Kötelességem ismertetni Önök előtt azt a súlyos helyzetet, amely még ma is a lakásbérleti tisztviselők és háztulajdonosok között fennáll a rekvirálás miatt. Ha más városból Nagyváradra helyeznek szolgálati érdekből egy tisztviselőt, az hosszú ideig képtelen lakáshoz jutni. Hetekig lakhat szállodában, amíg végre a rekviráló bizottság valahogy lakáshoz juttatja. Velem is ez történt, mikor két évvel ezelőtt idehelyeztek, de felhozok önöknek egy súlyos esetet, amely most aktuális. Egy ügyészársam, Petruc Ilie, három hónapja nem tud lakáshoz jutni és a hivatali szobájában alszik. Határozottan tudom, hogy ma is rekvirálási igazolványok alapján igen sok lakás van, amelyre tisztviselő volna jogosult, polgármesterek, kereskedők laknak. A városban legalább huszezer olyan ember van, akik a bolsevikiek alatt kapott rekvirálási bonokkal foglalnak el lakásokat. Néhány tisztviselőársam érdekében magam is közbeleptem a lakásrekviráló bizottság előtt, de minden eredmény nélkül, az egésznek az az oka, hogy a rekvirálási bizottság mai organizációja káros és rossz.

— A rekvirálásokat nem úgy végzik, ahogy arra szükség volna. Különösen a nyomozó szervek nincsenek feladatok magaslátán és ennek főoka az ellenőrzés teljes hiánya. Kérem a prefektus urat, tartsa napirenden ezt a kérdést és oldja meg végre közmegelégedésre azt.

Athanáziu ügyész interpellációjára dr Regman prefektus azonnal válaszolt.

— Mióta én vagyok a lakásbizottság elnöke, úgy intézkedtem, hogy a lakásokat ellenőrző és az üres lakásokat felkutató bizottságban egy polgári tisztviselő és egy katonatiszt vegyen részt. A lakásbizottság teljesen át fogom szervezni. Már is elrendeltem, hogy készítsenek táblázatot a rekvirálható lakásokról és külön az összes nagy lakásokról, mert bizonyosra ve-

szem, hogy így sikerülni fog a tisztviselőket elhelyezni.

A prefektus különben a Nagyvárad munkatársának ebben az ügyben a következő nyilatkozatot adta:

— A lakásbizottság ülésein állandóan részt veszek, mert egyik legfontosabb szervnek tartom, amelynek működése a város egész lakosságát érinti. Azt akarom, hogy a lakásügyek korrektül, tisztá kézzel, a törvény intenciói szerint intézessenek ezután is. A tisztviselők, háztulajdonosok és a polgári lakosok érdekeit egyaránt szem előtt kell tartanunk és így minden lakásügyben az aprólékoskossággal menő alaposkossággal és tájékozódottsággal kell határozunk. Akinek lakása van, az könnyen veheti a kérdést, de aki lakás nélkül húzódik meg valami oduban, annak az érdeke megkívánja, hogy a lehetőleg szerint lakáshoz juttassuk. Megakarom akadályozni a lakáspekuláció tobzódását, a lelépési díjak rendszerét, amely akkor is érvényesült és ki-játszotta a törvényt, amikor egy tisztviselő lakása, egy rekvirált lakás üresedett meg, amelyet joga van a hatóságának egy másik tisztviselő javára igénybe venni.

— A törvény módot ad arra, hogy a háztulajdonos bizonyos körülmények között szabadon értékesítse lakását. Ha valamely lakásban nem lakott tisztviselő és a lakás megüresedett, a háztulajdonosnak a törvényben előírt esetben joga van a lakást szabadkézből kiadni, szerződést kötni és azt a pénzügyigazgatóságnak bemutatni. Ez a szerződés azonban nem érvényes, ha a lakást már közérdekből lelekvirálták és a háztulajdonos a rekvirálás megtörténte után köti meg és mutatja be a pénzügyigazgatónak a szerződést. Arra is módot ad a lakásbizottság, hogy a törvény értelmében a háztulajdonos családtagja beköltözhessen a megüresedett lakásba. A napokban is volt ilyen eset és jöllehet a lakás már le volt rekvirálva, mégis elrendeltük a helyszíni szemlét, hogy igazságtalanság ne történjen és a törvényt betartsuk. Legyen mindenki nyugodt, hogy igyekezzünk a tisztviselő és tisztviselő lakásigényeit akként kielégíteni, hogy a törvényt szem előtt tartva a háztulajdonosok jogait messzemenőleg a lehetőleg legrespektáljuk.

Rotschild-alapítványi teszt a bécsi cionista-kongresszus A keresztényszocialisták érdekes gyűlése

A tegnapi esti bécsi zavargások, mint azt az osztrák rendőrség is megerősíti, az antiszemita mozgalom lényeges ellanyhulását mutatta. A horogkereszties szervezetek vezetői tagjaiknak kiadták az utasítást, hogy egyelőre tartózkodjanak az utcai tüntetésektől. A letartóztatott egyéneket szemben az eljárást megindították.

Egyébként ünnepélyes keretek között folytatódott a cionista kongresszus. Felült, hogy a megnyitáshoz nem volt jelen Seitz, Bécs polgármestere. Seitz polgármester kijelentette, hogy sajnálataira nem fogadhatja el a meghívást, mert elvi okokból semmiféle felekezeti ünnepségen nem vesz részt. Eppen ezért nem jelent meg a nemrég megtartott katolikus nagygyűlésen, tehát nem vehet részt a cionista kongresszuson sem. A kongresszus elnöke, Sokolowot választotta meg, aki az elmúlt ősz folyamán tudvalevőleg Nagyváradon is előadást tartott. Az ülésen Weitzmann professzor, Sokolow és a mozgalomnak még néhány vezetője referált a politikai helyzetről, többen pedig Palesztina felépítésének gazdasági problémáit fejtegették. Sokolow elnök rámutatott arra, hogy ma ünnepi 80-ik születése napját Rotschild Ödön báró, aki óriási tevékenységet fejtett ki a palesztinai ügy érdekében. A végrehajtó bizottság ezért azzal a tervvel foglalkozik, hogy a cionizmusnak egy nagy alapítványával örökítsék meg Rotschild báró emlékét. A megnyitáson körülben 3500-an vettek részt, de a kongresszusra érkezett bécsi idegenek számát körülbelül 10 ezerre becsülik.

A bécsi keresztény szocialista pártvezető-ség tegnap este ülést tartott, amely foglalkozott a horogkereszties tüntetések ügyével és arra a megállapításra jutott a gyűlés, hogy a legutóbbi napok eseményei a bécsi keresztény lakosság érthető izgalma vezethetők vissza, melyet nem a cionista kongresszus váltott ki. Az egyik fel-

szólaló kijelentette, hogy a keresztény lakosság antiszemizmusa nem a cionista zsidók nemzeti követeléseire ellen irányul, hanem ama zsidók ellen, akik — szerintük — kulturális, gazdasági és politikai területen kifejtett felforgató munkájukkal és a vezetőség alatt álló féktelen sajtó tulajdonosaival a keresztény népek erkölcsét és gazdasági életét aláássák.

A horogkeresztiesek különben péntekre zárthelyiségben megtartandó tiltakozó gyűlésre kértek engedélyt. Miután a vezetők személyesen vállaltak garanciát arra, hogy felvonulást nem tartanak, az ülés megtartására az engedélyt megadták.

A bécsi rendőrség házkutatást tartott az osztrák legitimista klubban. Az összes iratokat lefoglalták. A házkutatást ma folytatják. A rendőrség hivatalosan megállapította, hogy az ébredő magyarok nem jártak Bécsben.

Újabb bécsi jelentés szerint a horogkereszties zavargások miatt összesen 273 ünnepelt van letartóztatva, ezek foglalkozásra nézve többnyire főiskolai hallgatók, tanulók, kereskedősek, de van közöttük állami hivatalnok is. A Práterben már az ismeretes Mohapel-eset óta megcsappant a közönség, a tegnapielőtti és tegnapi véres események pedig ugylászik végleg elvették a közönség kedvét a Práter látogatásától. Vasárnap óta a Práter kavéházainak és szórakozó helyeinek alig van tizedannyi vendége, mint a horogkereszties-zavargások előtt.

♦ Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constanzába, Siofokra, Reichenhallba, Ostendébe, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, hálókocsjegyet és vizumot vehet a Nemzetközi Hálókocsítársaság nagyvárad irodájában (Hegedüs Hírlapiroda.)

Bródy: Rembrandt fejek 150 lei.

Dorian
Terrasse
9 órákor.

Dorian
filmszínház
6 órákor.

Ma, pénteken premier

Lángok
és vadállatok
között

Cirkuszdráma 6 nagy felvonásban.

A főszerepben: a magyar
Ellen Kürti.

Akrobata mutatványok. — Rengeteg szelídített vadállat. — Tűzijáték. Égő cirkusz.

Előzőleg:

egy kacagiató
vigjáték.

Jön:

Jön:

MADAME
LARSAC

a film, melynek szereplőit Párisban letartóztatták.

Ujabb eredményeket értek el a franciák Marokkóban

Párisi jelentés szerint a tazei harcverona a Lyautey tábornagy és Naulin tábornokok által tervbe vett nagyvonalú hadműveletek, valamint a francia támadó műveletek eredményesek voltak. Ugyiszintén a Taulvidék felszabadítására szolgáló hadműveleteket is kedvező körülmények között hajtják végre. A francia csapatok elérték azokat a pontokat, melyeket számukra célul kijelöltek és előnyomulásuk a megállapított rend szerint halad előre. Ezek a csapatok az ellenséget észak felé szorítják, a repülőraj pedig bombákkal üldözi Abd el Krim csapatait.

Gibraltári jelentés szerint Primo de Rivera tegnap este partra szállott Albeizás-

ban, ahol csapatokat vontak össze és erőltetéseket küldtek Marokkóba. Madridból, Sevilleből és más helyőrségekből újabb spanyol csapatokat várnak Algeirásba.

A Times jelenti Jeruzsálemből, hogy a franciák és a fölkelő druz törzsek közötti tárgyalások a Soueida citadella ostromának megszüntetésére vezettek, aminek folytán a túlnyomó részt algiri csapatokból álló, mintegy 200 főnyi francia helyőrség, amely a hónap elejétől kezdve a fellegvárba be volt zárva, felszabadult. Sarrail tábornok nyolc törzsfőnök szabadon bocsátására beleegyezett.

Árkádszerűen építik fel a Dunkel-házat

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén, a melyről lapunk más hoijén már megemlékeztünk a napirendi tárgyalás során

Dr Vostinár János főjegyző felolvasta a polgármester július havi jelentését, amely beszámol a gazdasági tanácsosi állásban történt személynálváltásról. A gazdasági kamarák megalakításának munkálatai befejeződtek és a választók névsorát összeállították. A városi taxák kivétele és behajtása rendben folyik. Ezután a város múlt negyedévi pénzüiri gazdálkodásáról szóló jelentést ismertette a főjegyző.

A jelentést a bizottság tudomásul vette.

A pénzüigazgató a múlt havi pénzüiri forgalomról számolt be. Julius hónapban különböző adókban 75 és fél millió lei folyt be az állami adóhivatalhoz.

Catana rendőrprefektus a rendőrség működéséről számolt be.

Athanasiu királyi ügyész bejelentette, hogy az igazságügyi eljárást szabályozó új törvény értelmében az ügyészség tevékenységéről csak felettes hatóságainak tehet jelentést. Eppen ezért a bizottság előtt munkájukról nem számolhat be. Mivel azonban a közigazgatási törvény előírja, hogy a bizottság ülésén a királyi ügyész jelen legyen, az ülésen ezután is részt fog venni.

Popescu Jenő tanfelügyelő az iskolaügy állásáról számolt be és bejelentette az új óvodák felállítását.

Dr Munteanu István szentszéki ülnök mint szülő teszi meg észrevételeit az óvodákra vonatkozólag. A város központjában feltétlenül szükség van legalább két óvodára. Az óvodák azonban most igen rosszul vannak elhelyezve, holott például a városnak a Printul Carol utcában van egy igen megfelelő iskolahelyisége, amelyet most magánlakás céljára használnak fel.

A prefektus kijelenti, hogy egy iskolahelyiséget sem lehet magánlakások céljára felhasználni és megígérte, hogy azonnal intézkedni fog, hogy ezt a helyiséget is kiürítsék.

Ezután dr Vostinár János főjegyző a Dunkel-ház tulajdonosainak felebbezését ismertette a közigazgatási bizottság tagjai előtt. Elmondotta a Dunkel-ház lebontásának történetét. A ház tulajdonosai most újjáépítik az épületet, de nem akarják azt árkáddal építeni, ahogya a városi tanács azt elrendelte. A felebbezés indoklása szerint ez 200 ezer lei többletkiadást jelentene, de meg a ház tulajdonosainak szerződésük van a helyiségre Sternberg régiségkereskedővel, akinek 1929-ig bérbe volt adva a helyiség. Vostinár előadói jelentésében ajánlja, hogy a közigazgatási bizottság tegye magáévá a városi tanács határozatát, tekintettel arra, hogy a megye törvényhatósága 1911-ben hozott egy határozatot, amely szerint a Körös jobb partján egészen a kereskedelmi iskoláig árkádot fog kiépíteni. A Dunkel-ház mellett lévő két épület tulajdonosa már most bejelentette, hogy a jövő évben építkezni szándékoznak és ekkor ők is árkádot huznak a Körös-part mellé. Andrányiek terve szintén ugyanez, úgy, hogy az árkádost most már megvalósulás előtt áll. Eppen ezért kötelezni kell a Dunkel-ház tulajdonosait is az ilyen rendszerű építkezésre és ajánlja, hogy a bizottság kötelezze a ház tulajdonosait, terjesztsek 8 napon belül tervet a városi tanács elé az ilyen rendszerű építkezésről.

Dr Mangra Demeter jogi szempontból vi-

lágítja meg a helyzetet. A közigazgatási bizottságra és a városi tanácsra, amelyek a régi törvényhatóság örökösei kötelező mindazon határozat, amelyet ez hozott. Így ragaszkodni kell az 1911. évi határozathoz is. A város központjában a szükséges képest kevés üzlethelyiség van és így árkádszerűen a Körös-parton az üzlethelyiségek új sorát lehetne megnyitni, de a város szépségzeti szempontja is e mellett a terv mellett bizonyít.

A közigazgatási bizottság ezután egyhangúlag elvetette a Dunkel-ház tulajdonosainak felebbezését és kötelezte azokat az árkádszerűen való építkezésre.

Diplomáciai lépésre készül Anglia a sok francia vasúti szerencsétlenség miatt

Az angol utasok bojkottálják a francia vasutakat

Londonból jelentik: Egyik angol lap rajzot közöl legutóbbi számában, melyen Briand és Chamberlain ülnék együtt. A francia külügyminiszter londoni látogatásának idején ez nem is nagyon feltűnt, annál feltűnőbb azonban a rajz alá írt szöveg:

„Kedves Briand — mondja Chamberlain — minthogy most már Franciaország biztonságának kérdésében megállapodtunk, beszéljünk Anglia biztonságáról is. Kérem, küldjön hozzám legelőször is egy francia vasutagazgatót.”

A kép célzás arra az egész

komoly aggodalomra, amit Anglia az egyre rettenetesebb mértékben szaporodó francia vasúti balesetek miatt érez,

amelyek, tekintve, hogy a kontinensre utazó angolok legnagyobb része kénytelen a francia vasutakat használni, Angliát sem hagyják közömbösen. És hogy erre csakugyan minden oka meg is van az angoloknak, arra legjellemzőbb az, hogy a rajz még Briand külügyminiszter Londonban léte alatt jelent meg — Párisba visszautazása alkalmával pedig Briand vonata már másfélórát késett — az aznapi amiens vasúti szerencsétlenség miatt, amely újabb 18 halottal és 147 sebesülten gyarapította a francia szerencsétlenségeknek az utóbbi időben csakugyan ijesztő mértékben szaporította számát.

A legutolsó hónapokban nem kevesebb, mint 62 vasúti szerencsétlenség történt a francia vonalakon, melyeknek ötvennégy halállal és 406 sebesüléssel járó áldozata volt, amihézt jönnék meg a legújabb uniensi szerencsétlenség áldozatait. (Azóta pénteken még két újabb vasúti szerencsétlenség is volt, mindkettő a Párisból London felé vezetett vonalakon. A diepi expressnek 3 kocsija siklott ki és 6 sebesülés volt, St. Denisnél pedig összeütközés 1 halottal és 56 sebesülten.) A lapok most már a legerélyesebb hangon, hosszú vezércikkakban követelik, hogy az angol kormány lépjen közbe a francia kormányval és kényszerítse rá, hogy vessen véget az angol utasok életét is veszélyeztető állapotoknak, melyeknek legfőbb oka, hogy úgy a francia pályák, mint a kocsipark és mozdonyok a lehető legelhanyagoltabb állapotban vannak.

Addig is pedig, ameddig a francia kormány csakugyan segíteni fog a mai tarthatatlan állapotokon, fel kell hívni az angol utasok figyelmét — mondják a cikkek —, hogy lehetőleg kerüljék az életveszélyes francia vasutakat és inkább beiga, vagy német vonalakat vegyék igénybe...

Új komplikációk a Weiszlovits-sírkórártár kilakoltatása körül

Hónapokkal ezelőtt fejeződött be a Weiszlovits-sírkórártár kilakoltatásának ügye, most legnagyobb meglepetésre új események történtek. Weiszlovits a kilakoltató rend alapján a sírkórártár legnagyobb részét már szállította és csak néhány kö maradt az utolsó hátsó ajtaja előtt lévő területen. Ezek a mintadarabok, amelyeket a Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) temetkezési vállalat az üzletbe térő vevőknek szoktak bemutatni.

Tegnap egy bizottság jelent meg a sírkórártárban és kijelentették Weiszlovitsnak, hogy vel nem tett eleget a kilakoltatási rendelkezésnek, most már hatósági segédlettel fogják a sírkórártár két onnan elvittet és az áruháztárból helyettesíteni Weiszlovits terhére. A bizottság kijelentette, hogy a sírkövek számát és jelentette, hogy a sírköveket a napokban a sírkórártárba szállítja.

Weiszlovits ezt az intézkedést magára vé sérelmesnek tartotta és dr Regman prefektushoz fordult orvoslásért. A prefektus előtt hozta, hogy ő a sírkórártár már kiürített, azok a kövek, amelyek még az üzlethelyiségről a telken maradtak, feltétlenül szükségesek, hogy a rendelőknek bemutatassa.

A prefektus Kőszeghy főmérnököt bízta meg az ügy bevizsgálásával és az ő jelen alapján fog dönteni.

A rendőrség nem adhat határátlépési engedélyt

A román-magyar megegyezés értelmében néhány nappal ezelőtt a nagyváradi államrendőrség is megkezdte a határátlépési engedély kiadását. A rendőrprefektus Horváth József kapitány bízta meg az engedélyek kiadásával a munkát meg is kezdte.

Tegnap azonban újabb rendelkezés érkezett a rendőrprefekturára a határátlépési engedély kiadására vonatkozólag és ennek alapján meg

a mai naptól kezdve a határátlépési engedélyeket a határrendőrségek adják ki.

Az, akinek valamilyen sürgős ügy miatt azonnal más országba kell utazni, egy a királyi ügyészség által kiállított erkölcsi és egy a mélyazonossági igazolványt vesz magához, valamint azt a levelet, vagy táviratot, amely jelölja, hogy milyen ügyben halaszthatatlan utazás.

Igy jelentkezik annak a határrendőrségi lomás kapitányánál, ahol át akar menni minden nehézség nélkül, azonnal megkapja a határátlépési engedélyt.

* Budapestre utazik? Vízumot, menetjegyet (Biharpuszpókiba) a Hegedűs Hirlapirodiban 458 telefonnal rendelje.

Butortermelők figyelmébe

Új furnir

nagykereskedési nyitottam a Bul. Reg. Ferd. és Str. Braianu (Szaniszló-utca) sarkán. — Állandóan dal választékban tartok bel és külföldi furnirokat és enyvezett lemezeket.

Hans Lajos

Kereskedelmi gyakorlattal bíró

tisztviselőt

keres azonnali belépésre a

CARMEN
cipőgyár r.-t.

Str. Simeon Barnuțiu (Damjanich-utca) 9.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

* **Adakozás.** A nagyvárad i. z. fiúvárház javára N. N. 100 lejt, Kemény Miksa Arad 20 lejt, Anné Odón Kálmán Ferenc ur utján 100 lejt adományoztak. Természetbeni adományt küldött dr. Kenez Lajosné. A nagyvárad i. z. hitközség aggok-háza javára N. N. 100 lejt adományozott, mely adományokért hálás köszönetet mond a jótékony intézmények vezetésére.

* **Oroszország és Németország közeledése.** Párisból jelentik a Radnák: Kente orosz követ interjú kapcsán nyilatkozott Oroszországnak a bizton-sági szerződéssel szembeni álláspontjáról. A követ kijelentette, hogy a szerződés célja Orosz-ország és Németország egymáshoz való közeledé-sének megakadályozása.

JÖN MESSALINA!

* A palesztinai kiállítás érdekességei. Bécsből jelentik: A Palesztina-kiállítást tegnap nagy ünnepek közt megnyitották. Az érdeklődők már órákkal a megnyitás előtt gyülekeztek, tömeges szaporodtak. A teremben a szónoki emelvény fölött Herzl Tivadar életnagyságu portréja. A kiállítás legjobban ostromolt terme az, melyben a gazdasági tárgyak és termékek vannak köz-szemlére helyezve. Meglepi Palesztina gyorsan föllendült selyempipara. Az ipari pro-dukciók közül különösen a textil-művek s a bőripar mutat nagy előhaladást. Épp így művészek a kézműves-tárgyak is. A vegyi ipar termékeit: szappanok, illatszerek kép-viselik, melyek fölvehetik a versenyt bár-mely francia márkával. A kiállítás fénypontja a palesztinai képzőművészek tárlata. Érdekes, hogy a művek a modern orosz irányra emlékeztetnek.

* **Felrobant egy személyszállító hajó a nyílttengeren.** Londonból jelentik: Mac Kinley luxusgőzös gépháza a nyílttengeren felrobant. A hajón 670 kiránduló utazott. A robbanásnak eddig harminc halottja van és ötven súlyos se-besültje. A halottak nagy számát azzal magya-rázzák, hogy az utasok többsége a gőzös alsó helyiségeiben tartózkodott. A robbanás a gy-aakorlatos hadihajók közelében történt. A csata-hajókat szikratávíróval hívták segítségül és sike-rült is az utasokat átmenteni.

Leitner Márton R.-T.-nál delainek, batistok, pouplinok, zefírek mélyen leszálítva.

* Az „Astra” román kulturegyesület közgyűlése. Az „Astra” közgyűlését augusztus 29. és 30-án tartja Szászrégenben. Azok, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak a 75 százalékos vasúti utazási kedvezményt biztosító igazolványért jelentkezzenek dr. Munteanu Stefan szentszéki ülnöknél, az ortodox román konzisztórium épületében.

* **Orvosi hír.** Dr. Geisz t Renée orvos-nő, nögyógyász hazatért és rendelését nöbetegek részére Pável püspök-utca 7. sz. alatt megkezdte. Rendel délután 3—5-ig. Tele-fon 322.

* **Akció a ház helyek kiosztása érdekében.** Tegnap délután Szabó Albert, az államépítészeti hivatal főnökének kaulauzálásával kiszálított dr. Maior László, Pópa Mihály és Ferdinánd Illésből álló bizottság a ház helyjogosultak képviselőt-ben, hogy megállapítsák, milyen stádiumban vannak a ház helykiosztási munkálatok és azok előrehaladását esetleg mi akadályozza. A bi-zottság megállapította, hogy az Ossi-téren a r. kath. püspökségtől kisajátított területen mint-egy 1100 ház hely kerülhet szétosztásra, itt azon-ban a mérnök a parcellázomunkát nem tudta megkezdeni, mert a terület, amelyet bérbeadtak, tengerivel és más veteményekkel van bevelve. A katonaságnak bérbeadott terület csakhamar felszabadul és csak ezután kezdhetik parcelláz-ni. A Kommandans-réten 500 ház hely kijelölése már megörtént és az új telep képe imponánsan alakul ki. És végül a Gilányi-ut mellett lévő szőlősi-telep 100—120 ház helyének kijelölésé-hez rövidesen hozzákezd a mérnök. A bizottság egy taláta, hogy a már parcellázott területek tulajdonbérbeadásának semmi akadályja nincsen és

elhatározták, hogy interveniálni fognak az illeté-kes fórumoknál, hogy az igényjogosultak a ház-helyeket most már a legrövidebb idő alatt meg-kaphassák.

* **Házasság.** Eder Ferenc munkásbiz-tosító pénztári tisztviselő és Nagy Gizella f. hó 12-én házasságot kötöttek.

* **Kifosztották egy várad tanár lakását.** Fodor Péter tanár jelentette az államrendőr-ségnek, hogy lakását, amíg ő vidéken volt, is-meretlen tettesek kifosztották. A betörők való-színűleg álklucsal nyitották fel az ajtót és min-den megmozgathatót elvittek. A nyomozás meg-indult.

* **A Ciontemplomban az istentisztelet** péntek este negyed 8 órakor kezdődik.

* **A nagyvárad i. grafikai munkások Guten-berg Dalköre szeptember hó 13-án délelőtti ma-gas színvonalon álló matiné rendez, amely iránt már is élenk érdeklődés nyilvánul meg a közönség minden rétegében.** A nagy gondal összeállított műsor keretében a legjobb várad i műkedvelők szerepelnek és már ez is garancia, hogy a kitűnő Gutenberg Dalkörnek ez a kultúr-délelőtti nagy erkölcsi eredményt fog elérni. Két szociális dráma, szavaltat, ének, tánc, vala-mint a dalkör elsőrangú számokkal szerepel. A mindenképpen nívónak ígérkező matiné műso-rát már a legközelebb ismertetni fogjuk.

JÖN MESSALINA!

* **Gyermekeit a csatornába dobta.** Bécsből jelentik: Tegnap délután a járőrelők egyik ösz-szekötő hidon egy asszonyra lettek figyelmesek, aki a hidon áthajolva egy kis gyermeket a csa-torna vizébe dobott. Maga is a hullámok közé akarta vetni magát, amiben azonban a járőrelők megakadályozták. Az életunt és az ös-szesereg-letek közt formális birkózás fejlődött ki. Az ö-rjőngő asszony magánkívül kapaszkodott a korlát vasába. Időközben hajósok és matrózok a gyer-mek után vetettek magukat és sikerült is nagy erőfeszítéssel azt a hullámból kimenteniük. Az asszony kihallgatása alkalmával Klodik An-nának nevezte meg magát és azt vallotta, hogy előrehaladott tudóbaja és lakásnékülisége kész-tette az elkeseredett cselekedetre.

* **Az MSE 22-én, este 9 órakor műsorral** egybekötött nyári táncmulatságot rendez a Béla-kertben.

* **A filmstarok ellen elkövetett rablás te-teseit elítélték.** Newyorkból jelentik: Pola Negri és Mary Pickford filmstarok ellen elkövetett rablás szencázás pere ma befejeződött. Az es-küdszék bűnösnek találta Charles Stephenst és Claudia Holcombt a szöktetés vétésében. Egyenkint tíz évi fogságra ítélték őket.

* **Az Ipartestület hivatala.** Értesítjük az Ipartestület tagjait, hogy az Ipartestület hivatala az átalakított új helyiségben, Gen. Mosoiu-utca (Mezey Mihály) 4. szám alatt folytatja működését. Hivatalos órák reggel 9-től 12-ig, d. u. csakis a ki- és bejelentések számára 3-tól 5-ig. Túzfia és fürdőjegyek kedvezményes árban való vá-sárlása ugyancsak a délelőtti hivatalos órák alatt eszközölhetők. Az ipartestületi hitelszövet-kezet ugyancsak az újonnan átalakított testületi házban folytatja működését az emeleti helyiség-ben. Az iparosok temetkezési egyesülete a beti-zetéseket és új beiratkozásokat ugyancsak itt eszközöl. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Konstanzából Palesztinába induló ha-jókra jegyeket kaphat** a Hegedüs Hirlapiro-dában. (Co. Intern. des Wagons Lits agence Oradea-Mare).

MILKA SUCHARD
TISZTÁN ALPESI-TEJ KAKAO ÉS CUKOR

* **AZ EXCELSIOR-BAR előadás** alakítás miatt a Delphin-étterem ké-ségében tartja meg. Kezdeté pont 10.

* **Értesítés.** Fölvívjuk az alább fölv-nulók szüleit, hogy fontos ügyben halá-nul jelenjenek meg a liceum igazgatósá-ga. A. oszt., Genda János, Nagy György, nos I. B. oszt., Rozenfeld József II. B. osz-t., Gyós János, Balázs Emil, Mille János, dor III. A. oszt., Kiss Sándor III. B. os-terenc, András László, Bogár Ferenc Sándor, Fararik Albert, Földváry Fer-Géza IV. A. oszt., Tóth Albert IV. B. os-kely László. Gojdu liceum igazgatósága

PERZSASZÖNYGEK részletfizetésre ka-tatok STERNBERG-nél Bul. Reg. Ferd.

* **Zavartalanul folyik az elár** „Angyal drogériában” az átalakítás alatt.

Darvas harisnyái legje

* **Legjobb telefonkészülék** villan-manometer raktármról. Teleon és vil-lést, minden fémipari és esztérga-munk-sokat igen szolid áron vállal Rajz-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 51.

Zongorák részletfizetésre ka-TIERNBERG-NÉL, Bulev. Regele Ferd.

* **Orvosi gyakorlatban** legjobban viselésben legkényelmesebb modern deshez legalkalmasabb haskötőket kés-Sándorné (Nilgesz-telep) pályaudvarral

* **Bomba 6 lei az Eldorádóban.**

TÖZSDE

Zürich, augusztus 20. (Nyitás 12260, Páris 2425, Newyork 51550, Páris London 2504, Bukarest 265, Budapest Bécs 7255.

Bukarest, augusztus 20. (Zárta 920, London 951, Newyork 19550, M. Zürich 38, Bécs 2740, Prága 578. V. font 930, francia frank 935, svájci fran-715, dinár 340, dollár 195, osztrák 28, 27,5, szokol 580.

Zürich, augusztus 20. (Zárta 12275, Amsterdam 20780, Newyork 51 don 2503,5, Páris 2420, Milánó 13, Prága 1525, Budapest 7255, Belgrad 922 rest 265, Varsó 9050, Bécs 7255.

A külföldi vasúti jegyeket min szigorúan a napi kurzuson árusítja a köz-i Hálókocsiársaság nagyvárad (Hegedüs Hirlapiroda).

Kereskedőknek!

Uborkás- és befő
Lámpa üveget
Demjont
Lámpákat
Tábla üveget

naqyon olcsón szállítom

KOMLOS TESTVER

Oradea-Mare — Nagyvárad

Gyári raktár. — Nagykereskedés

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

Telefon 3-32

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

**Apróhirdetés egy szó ára 4 Lei, vas-
tag betűvel 8 Lei,
legkisebb hirdetés
10 szög 40 Lei.**

Levelezés

„Nő nem fából”, „Gazda-
rági igazgató”, „Arva zsi-
deánynak”, „Nyugodt jó-
vó”, „Megbízható munka-
erő”, „Házilajdonos”, „Biz-
tos existencia” jellegű leve-
lves van a kiadóba, kérjük
átvenni.

LAKÁS

Keresek egyszobás, kony-
hás lakást, esetleg konyha
nélkül is jó. Cim Hegedüs
Hirlapirodában. 2727H

Műszakiak figyelmébe!
Egy kis lakásért jó házbért
fizetne magános, tisztessé-
ges asszony. Cim Hegedüs
Hirlapirodában. 2737H

Kétszoba, konyha butor-
lati átadó és egy élelmi-
szerárú szürke bódé eladó
a Nagypiacon. Cim kiadó-
ban. 2788

Elköltöztetés végett kettő szob-
ás lakás lelépés nélkül
hárbeadó. Értekezni Villa
Vértes, Str. Cogelniceanu
16/a. Ugyanott szoba na-
pokra kapható. 2796

Időszaki bérlet 3-4 szob-
ás lakást keresek október
1-re. Cim Pelikán Mill. Str.
Pictorul Grigorescu (Mész-
áros-u.) 2795

Egy szoba mellékhelyisé-
gekkel álló lakást veszek.
Lelépést fizetek. Értekez-
ni 485 telefonon. 2809

ELLÁTÁS

Tanulókat teljes ellátásra
elfogad-ur családban. Cim a
kiadóban. 2756

Alkalmazás

14 éves fiú mellé keresek
szeptember 15-ki belépése
francia nyelvtudással nevel-
lőnt. Ajánlatokat Hegedüs
Hirlapirodába. 2681H

Jóra való mindenest keres
azonnali belépésre kis csal-
ád. Str. Cuza Voda (Szacs-
vay-u.) 19. 2712

Lapkhordó asszony fel-
vétetik. Jelentkezni a ki-
adóban.

Kezdő Irodistanó gép- és
gyorsírásismerettel, ki iro-
dai teendőkben némi jár-
tassággal bír, állást keres.
Cime a kiadóban. 2799

Főzéshez érto ügyes min-
denest, jó bizonyítvánnyal
izr. családhoz azonnal fel-
vétetik. Str. Dimitrie Can-
temir (Beothy Ödön-utca)
42, I. em. 7. 2804

Intelligens nő házvezető-
rő állást keres. Cim: Bul.
Reg. Ferdinand (Rákóczi-
ut) 10, I. em., kalapszalón. 2801

Főzni tudó mindenest kis
családhoz azonnal felvéte-
dik. Cim a kiadóban. 2806

Utazó felvétetik fix- és ju-
talekkal. Cim a Hegedüs
Hirlapirodában. 2820H

Egy kiszolgáló leány felvé-
tetik. Fülöp Izsák, Nicolae
orga 8. 2808

Férfisapkavarró munkást
keresek. Cim a kiadóban.
2787

Keresek esernyőkészítő
munkást és gépészt. Al-
landó munkaalkalom. —
Ungar, Bucuresti. Strada
Șelari 14. 1717

Tanuló leányok felvétet-
nek Pelikán Mill boríték-
gyár. Str. Pictorul Grigo-
rescu (Mészáros-u.) 2794

Tisztességes leány ház-
vezetőnői állást keres ma-
gános urnál. Melyárok ol-
dál 171/4. 2792H

Pállnkafőzéshez elmegy
szeszgyárvezető. Cimet a
kiadóhivatalba kér. Ny

Adás-Vétel

Br. Eötvösi Karthautiz
megvételre keresem. Cim a
Hegedüs Hirlapirodában.
2767H

Nagyon olcsón vásárolhat
szőrmekabátokat Lechner-
nél, Str. Ep. Ciorogariu (Uri
utca) 4.

Két jó állapotban levő férfi
telikabát magas termetre
eladó Bul. Reg. Ferdinand
király körút 12., III., 21.
2775H

Dr Farkas és Dr Bárdos

árú és ingatlanforgalmi irodája szeptem-
ber 1-én nyílik meg **Str. Nic. Zsiga (Lu-
kács György-utca) 7. szám alatt.**
Megbízásokat vétel és eladásra már most elfogad.

Nagyvárad Orth. Izr. Hitközség

Pályázati hirdetmény.

Pályázat hirdettetik az iskolák felsze-
reléseinek rendbehozatali munkáira. —
Ajánlatok külön adandók be asztalos, la-
katos, mázólok munkákra. F. hó 23. d. e.
10 órára a Nagyvárad Orth. Izr. Hitköz-
ség irodájába, Str. Manasteri (Zárda-u.) 2.
Előjáróság.

Megnyílt

a Calea Victoriei (Kolozsvári-utca)
33. szám alatt szerb-módszerű

konyhás

kenyer sütödém!

Eisorendi kenyér! **Kapi amál**
olcsóbb! Privát sütés reggel 8
órákor jutányos árban.

Konstantinovici

Fiókarusítás a Vitéz Mihály-téri sátorban.

Egy komplett gyönyörű
háló, sodronyos ruganyos
madracal, két gyönyörű
villany csillár, Bydermayer,
egy éjjeli szekrényre vil-
lany, egy toalette tükör,
egy szoba asztal, képrá-
mák, vasláda, szennyesko-
sár, kopirozó prés, egy szür-
ke női felöltő nagyon sür-
gösen és nagyon olcsón
eladó. És mindenféle apró-
ság. Értekezhetni lehet reg-
gel 9-től este 7-ig. Özvegy
Schwartzné, Strada Densu-
șianu (Jókai-u.) 12. sz. 2723

Str. Academiei (Akadé-
mia)-utca 6. számú **magán-
ház** kettél, négyszobás el-
fogalható lakással jutányos
áron eladó. 2727

Eladó modern kiviteli tölgy
háló berendezés topolya
betéttel Jungel asztalosnál.
Str. Alexandri (Teleky-u.)
25. sz. 2781

Üzleti berendezés új el-
adó. Rövidárusoknak al-
kalmas. Str. Cogelniceanu
(Várad Zs.-u.) 2. 2779H

Perzsa függönyök, átjáró
szőnyegek, Kélin függö-
nyök, hencsertakarak, gyö-
nyörű érzékek Weinberger-
né, Str. Monostári (Zárda-
utca) 1. 2791

Egy fali ingaóra
dinand király
III. 21.

Blöch J. Op. 1
használtat meg-
resk. Cim a H
lapiredbán.

Pianinó bérel-
kiadóban.

Magánház azo-
lalható 3 szob-
lakással Calea
lor (Rulikovszk-
eladó. Cim a ki-

Uj hencserek
agy és patent
eladók. Kárpit-
Vlahuja (Szent-
János-utca) 12.

Külföld

Találtam a mu-
Str. Moldova (J-
cam egy fekete
Igazolj tulajdon-
Cim a kiadóban.

24% kamatra k-
gánpénzt teljes-
Adásvételi Re-
Traian (Széche-
Ertesítés delu-
2803

Mielő
tűz-
szüksé-
bárhoi is besz-
ját érdekben
Str.
vállat
tűzifa t-
Telefon 4-
Tekintettel a
zolt nagy kés-
raz, I-só oszt-
fát olcsó áro-
a készle-

Üzle
helyis-
forgalma
pontj mellé
lépésért ken-
Cim a H
Hirlap-
dában

Ha háza,
vagy szol-
eladó, ug-
azt bizalom-
Mercur in-
Str. General-
Foglalkozom
telkek parce-
lakások és üz-
gek átadásával
lehetőleg a k-
zelemben mag-
beköltözhető
Egy és kétszob-
sokat azonna-
tőzésre. **Ute-**
mozási, m-
kat naponkén-
ditással a leg-
legmegbízható-
intéz. Telefo-

Remé
tudja már,
Pannonia
vizumol-
DEUTS
a futár
Uteveleket

Hei vagy havi részleteire

Kézpénzárak mellett. — Átmeneti kabátok, esőköpenyek, bőrkabátok,
gazdász kabátok, férfi és fiú öltönyök úgy készen, mint méret után
legelőnyösebben szerezhetők be a

Sas férfiruha áruházban

Sas-passage.

Tirostra festett kirakat.

Bársony kalapudonságok

megérkezték, model utáni
alakítások gyorsan készülnek.

ELIDA kalapszalón

Strada Vlahuja (Szt. János-utca) 6 sz. alatt.

Donjos kiszolgálás. Felülnő olcsó árak.

Tescheni vajjal

csak a gróf Pongrácz-fele uradalmi teavaj egyenlő
minőségű. Kapható **WURST**-cégnél, Bul. Reg. Ferd.
TELEFON 40.

Repatriálók okmányok

Magyarországra való költözéshez nem szükségesek.
Szállítás magyar vagonokba egész a rendeltetési helyig
vagy kocsikkal Biharkeresztesig. Darab árúként is.
Kortny Dezső, szállító
Strada Oltenia (volt Csengery-utca) 7. szám alatt.

A kolozsvári Czell sörfőzde világos „URSUS” söre a
közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más
gyártmányu „CZELL” elnevezésű sörökkel, mert **csak az**

„URSUS”

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
Kolozsvári-Monostori sör!